

УДК 94(477)

Олександр Кузьмін,
Петро Опанащук,
Анатолій Седляр
(м.Житомир)

КАФЕДРИ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА ПРАВОЗНАВСТВА – 10 РОКІВ (СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК, ЗДОБУТКИ)

У статті висвітлено десятирічний шлях розвитку кафедри всесвітньої історії та правознавства Житомирського державного університету імені Івана Франка після її відкриття в 2001 р., здобутки в різних сферах діяльності: наукових дослідженнях, навчальній, виховній та адміністративній роботі тощо.

Ключові слова: Житомирський державний університет імені Івана Франка, кафедра всесвітньої історії та правознавства, викладачі.

Десятирічний ювілей своєї діяльності кафедра всесвітньої історії та правознавства Житомирського державного університету імені Івана Франка відзначає, маючи достатньо вагомі здобутки в підготовці вчительських кадрів, організації наукової, методичної, навчально-виховної роботи, громадській діяльності на теренах міста, області, України. За штатним розписом до її викладацького корпусу належать: три доктори історичних наук, професори (С.М. Міщук, Г.М. Стародубець, О.М. Швидак), дев'ять кандидатів історичних наук, доцентів (О.А. Буравський, І.М. Власюк, Л.В. Гуцало, О.С. Кузьмін, Г.А. Міщук, М.К. Новик, А.І. Падалко, А.В. Шевчук, І.І. Ярмошик), три кандидати історичних наук, старші викладачі (Ю.І. Магась-Демидас, П.В. Опанащук, А.В. Седляр), один кандидат юридичних наук, старший викладач (О.П. Рудницька), один старший викладач (О.Ю. Зосімович), чотири асистенти (М.В. Галагуз, В.А. Новик, О.О. Пшенишна, М.В. Хададова). Провідні викладачі кафедри керують аспірантами.

Колектив кафедри ревно зберігає й примножує набуті попередниками славні традиції наукової, викладацько-виховної роботи серед студентів та магістрантів. Нинішній десятирічний ювілей – один з етапів становлення та зміцнення кафедри, удосконалення новітніх методик і технологій у викладанні історичних та правових дисциплін. Витоки сьогодення кафедри у справі викладання циклу предметів всесвітньої історії сягають 16 жовтня 1919 р. – дня заснування словесно-історичного факультету при Волинському педагогічному інституті. Поява цієї спеціальності є заслугою члена Наукового товариства дослідників Волині, члена педагогічної Ради новоутвореного Волинського педагогічного інституту, першого декана словесно-історичного факультету О.О. Фотинського. Цикл навчальних дисциплін світової історії забезпечили П.Є. Жуковський, А.О. Іваковський, М.П. Лятошинський. У 1930 р. викладачеві історії Л.І. Ланді (одному з перших) присвоєно вчене звання доцента. Наступного року створено кафедру всесвітньої історії, яку очолив О.М. Файт. У 1935 р. педагогічний інститут перейменовано у вчительський. При його гуманітарному факультеті діяв окремий історичний відділ. У 1938 р. було утворено окремий історичний факультет, який функціонував до 1952 р. Кафедру нової історії при ньому до 1940 р. очолював О.К. Касименко (у повоєнні роки – директор Інституту історії АН УРСР). Окремі курси всесвітньої історії забезпечував Ю.О. Ковмір, який під час війни був комісаром партизанського з'єднання, а в 1946 – 1952 рр. – ректором Житомирського педагогічного інституту.

© Олександр Кузьмін, Петро Опанащук, Анатолій Седляр

1 вересня 1944 р. відновив роботу історичний факультет. Кафедру нової історії очолив кандидат історичних наук А.Л. Коваленко. Вона функціонувала й у 1952 – 1956 рр., коли було відновлено філологічно-історичний факультет. Згодом історичний відділ було переведено до Луцького педагогічного інституту. У 1962 – 1968 рр. для студентів-заочників Житомирського педагогічного інституту працював загальнонауковий факультет із гуманітарним відділенням. Тут навчалися студенти за спеціальностями “Історія” та “Правознавство”. Його випускники за власним вибором продовжували здобувати освіту в інших вищих навчальних закладах України. Деканом факультету (й водночас завідувачем кафедри гуманітарних дисциплін) був доктор історичних наук, професор В.Д. Голіченко, з 1972 р. – проректор із наукової роботи інституту.

За умов національно-державного відродження України (з 1990 р.) викладання історичних дисциплін в Житомирському педагогічному інституті забезпечувала кафедра політичної історії. У 1992 р. її перейменовано на кафедру історії та політології. Очолив кафедру доктор історичних наук, професор М.І. Лавринович. Саме він порушив питання про необхідність відкриття в інституті історичного факультету. Під його керівництвом у 1993 р. авторським колективом у складі професора М.І. Лавриновича, доцентів О.С. Кузьміна, П.І. Натикача, М.К. Новика, Ю.М. Поліщука для забезпечення читання курсу з проблем всесвітньої історії підготовлено навчальний посібник “Історія сучасного світу”. У 1996 р. кафедру історії та політології очолив О.С. Кузьмін. З цього ж року педагогічні кадри історичної спеціальності для Житомирської області готував Вінницький педагогічний інститут.

У Житомирському педагогічному інституті розпочалася підготовка до складання навчальних програм та формування викладацького корпусу з перспективою відновлення історичного факультету. Одночасно це питання ректором І.М. Кучеруком та Вченою радою інституту порушено перед Міністерством освіти України. 11 березня 1998 р. рішенням Міжгалузевої акредитаційної комісії України та відповідним наказом Міністерства освіти України в Житомирському педагогічному інституті акредитовано за напрямом “Педагогічна освіта” III рівня акредитації й видано сертифікат на право підготовки фахівців зі спеціальності “Історія”. На кафедрі історії та політології розпочато роботу зі складання навчальних програм. Зокрема, вивчено відповідну документацію провідних університетів та інститутів України, історичні факультети яких уже мали практичний досвід підготовки педагогічних кадрів з цієї спеціальності.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 5 травня 1999 р. Житомирському педагогічному інституту надано статус педагогічного університету. 22 червня 1999 р. йому видано ліцензію на право підготовки спеціалістів за напрямом “Педагогічна освіта” за фахом “Історія”. За викладацьким корпусом кафедри історії та політології здійснено попередній розподіл навчальних дисциплін, зокрема і з всесвітньої історії. Професорові О.М. Швидаку, доцентам А.І. Падалку та С.А. Сухачову доручено викладання курсу з політології, доцентів М.К. Новика – з конституційного права на всіх факультетах університету. У 1999/2000 н. р., відповідно до хронологічної періодизації історичного процесу, доценти Ф.А. Петляк, П.І. Натикач, О.С. Кузьмін, Ю.М. Поліщук забезпечили лекційні курси, практичні заняття та інші форми навчальної роботи з предметів всесвітньої історії на філологічному факультеті за спеціальністю “Українська мова і література та історія”. Для читання курсів з археології, спеціальних історичних дисциплін, методики викладання історії запрошено І.І. Ярмошика, О.А. Буравського, О.І. Жуковського.

У 2000 р. авторським колективом у складі М.І. Лавриновича, О.М. Іващенко, О.С. Кузьміна, П.І. Натиача, М.К. Новика, Ф.А. Петляка було випущено курс лекцій “Українська та світова культура” (частина І). Того ж року побачив світ “Практикум з політології” О.М. Швидака.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2001 р. та відповідним наказом ректора Житомирського університету від 14 липня 2001 р. утворено історичний факультет, деканом якого став П.І. Натиач. О.С. Кузьмін обійняв посаду заступника декана з навчальної роботи. У липні 2001 р. І.І. Ярмошик очолив новоутворену кафедру всесвітньої історії. На раді факультету довелося переглянути програми та кількісний розподіл навчального навантаження зі всього циклу історичних дисциплін відповідно до вимог підготовки фахівців за спеціальністю “Історія та українська мова й література”, а з 2003/2004 н. р. – “Історія та правознавство”.

Саме з 2003/2004 н. р. кафедра зберігає свою сучасну назву відповідно до її функціональних обов’язків забезпечення курсів всесвітньої історії та правознавства. У ці роки відбулися організаційні заходи зі зміни керівного складу кафедри та поповнення її викладацького корпусу. Розпочинаючи викладацьку роботу на посаді асистентів, О.А. Буравський, І.М. Власюк, Л.В. Гуцало, Г.А. Міщук, А.В. Шевчук захистили кандидатські дисертації, їм було присвоєно вчене звання доцента. У 2009 р. кандидат історичних наук, доцент С.М. Міщук захистив докторську дисертацію, обійняв посаду професора кафедри. Саме за його ініціативою та під безпосереднім керівництвом на факультеті започатковано видання збірника наукових праць “Волинські історичні записки”, який з 2010 р. має статус фахового. У 2005 – 2008 рр. прийнято на роботу асистентами перших випускників історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка П.В. Опанащука, О.О. Пшенишну та А.В. Седяра, а також молодих фахівців Ю.І. Магась-Демидас та О.П. Рудницьку. Нині вони захистили кандидатські дисертації, відповідно історичних та юридичних наук, і працюють на посаді старших викладачів. Цю ж посаду обіймає О.Ю. Зосімович. Вона, а також асистенти М.В. Галагуз, М.В. Хададова, О.О. Пшенишна, Б.Л. Шевчук готують до захисту кандидатські дисертації. Доценти О.А. Буравський та І.І. Ярмошик плідно працюють над докторськими дисертаціями. Цикл правових дисциплін забезпечують кандидат історичних наук, доцент М.К. Новик, досвідчений юрист В.А. Новик, сумісник, доцент І.І. Смагін.

Викладачі кафедри всесвітньої історії та правознавства беруть активну участь у керівництві факультетом. Зокрема, упродовж 2004 – 2007 рр. посаду декана історичного факультету обіймав І.І. Ярмошик (виконуючи водночас до 2006 р. обов’язки завідувача кафедри всесвітньої історії та правознавства), а з 2008 р. на цій посаді працює А.В. Шевчук. Певний час на посаді заступника декана працювали О.С. Кузьмін та О.Ю. Зосімович. У 2006 – 2008 рр. кафедру всесвітньої історії та правознавства очолював доктор історичних наук, професор О.М. Швидак. З 2009 р. цю посаду обіймає доктор історичних наук, професор Г.М. Стародубець. Вона є членом Вченої ради університету. За останні два роки під керівництвом професора Г.М. Стародубець на базі історичного факультету проведено дві конференції з проблем української та всесвітньої історії. Великий внесок у становлення та стабілізацію роботи кафедри зробила Л.А. Дідук, яка в 2001 – 2007 рр. працювала на посаді її старшого лаборанта. З 2000 р. працює старшим лаборантом кафедри К.В. Сокальська (має вищу освіту, закінчила в 2004 р. Житомирський державний університет імені Івана Франка).

Індивідуальний внесок до становлення, розвитку та здобутків кафедри всесвітньої історії та правознавства за період її функціонування (2001 – 2011 рр.) є таким:

Швидак Олег Михайлович. Доктор історичних наук, професор. 1951 р. закінчив Київський державний університет (нині Київський національний університет імені Тараса Шевченка) за спеціальністю "Історія". 1963 р. захистив кандидатську дисертацію, присвячену підвищенню ролі культурно-освітніх установ у вихованні трудящих. 1974 р. захистив докторську дисертацію на тему "Інтернаціональна єдність трудящих Західної України і Польщі у революційно-визвольній боротьбі (1929 - 1939 рр.)". В університеті працює з квітня 1969 року. Обіймав посади завідувача кафедри наукового комунізму, філософії, політекономії і наукового комунізму, історії і політології. З 2004 до 2009 рр. обіймав посаду завідувача кафедри всесвітньої історії. Є автором понад 100 наукових праць, серед яких - 5 навчальних посібників, індивідуальних монографій. Найбільш вагомими з них є навчальні посібники для студентів вищих навчальних закладів "Основи конституційного права України" (1999), "Політологія: практикум" (2001), "Словник-довідник політологічних термінів" (2003), "Політологічний енциклопедичний словник" (2004) тощо. Два навчальних посібники рекомендовані Міністерством освіти і науки України для студентів вищих навчальних закладів. Є членом національної Спілки журналістів України, членом редакційної колегії наукового журналу "Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка". Має урядові нагороди.

Стародубець Галина Миколаївна. Доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії та правознавства. 1987 р. закінчила Кіровоградський педагогічний інститут за спеціальністю "Історія". У 2001 р. захистила кандидатську дисертацію "Роль і місце ОУН(б) в українському національно-визвольному русі на Волині в 1941-1943 роках", а у 2007 - докторську дисертацію на тему "Українське повстанське запілля (друга половина 1943 - початок 1946 років)" у спеціалізованій вченій раді Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. З 2000 р. працює в структурі вищої школи: доцентом, завідувачем кафедри та проректором із наукової роботи Тернопільського інституту економіки і підприємництва. З 2009 р. - завідувач кафедри всесвітньої історії та правознавства Житомирського державного університету імені Івана Франка. Забезпечує викладання курсів "Історія середніх віків" та "Історія нових незалежних держав". У науково-методичному доробку Г.А. Стародубець понад 80 публікацій, з яких - 4 посібники з грифом МОН України. Серед них: "Авторизований конспект - практикум з історії України" (2002), "Політичні процеси та інститути в Україні" (2003), "Генеза українського повстанського запілля" (2008) та інші публікації. Нагороджена Почесною Грамотою асоціації навчальних закладів України недержавної форми власності та Грамотою Міністерства освіти і науки України.

Міщук Сергій Миколайович. Доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії та правознавства. 1974 р. закінчив історичний факультет Чернівецького державного університету (нині - Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича). 2003 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата історичних наук, а 2004 р. йому присвоєно вчене звання доцента. 2009 р. захистив докторську дисертацію на тему "Історико-кодифікаційні та бібліографічні дослідження рукописно-книжкової спадщини України (друга половина XIX - 30-ті роки XX ст.)". З 2003 р. за сумісництвом і з 2007 р. на постійній основі працює доцентом, а з 2010 р. - професором кафедри всесвітньої історії та правознавства Житомирського державного університету імені І. Франка. Викладає навчальний курс "Новітня історія країн Європи та Америки" та спецкурс "Історична бібліографія". Є автором трьох монографій, більше 70 наукових статей, двох навчальних посібників, низки методичних рекомендацій, учасник більш як 60 міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій.

До найбільш важливих наукових праць належать монографії “Рукописні та книжкові зібрання Волині у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: історія, склад, наукове дослідження” (2007), “Збирання та наукове описування рукописно-книжкової спадщини України (друга половина XIX – 30-ті роки XX ст.)” (2009), “Наукове описування рукописних книг та стародруків в Україні (друга половина XIX – 30-ті роки XX ст.) Історіографія. Бібліографія” (2011) та ін. Є засновником та Головним редактором фахового збірника наукових праць “Волинські історичні записки”, членом Вченої ради історичного факультету. Нагороджений Почесною Грамотою Міністерства освіти і науки України (2010 р.).

Буравський Олександр Антонович. Кандидат історичних наук, доцент. У 1977 р. закінчив Луцький державний педагогічний інститут імені Лесі Українки за спеціальністю “Історія”. 2003 р. захистив кандидатську дисертацію. У Житомирському державному педагогічному університеті працює з 2003 р. спочатку асистентом, згодом старшим викладачем кафедри всесвітньої історії. З 2004 р. – на посаді доцента. Забезпечує викладання курсу “Шкільний курс історії та методика викладання”. Розробив і читає курси “Етнографія слов'янських народів” та “Методика викладання історії у ВНЗ”. Є автором 35 публікацій. Узяв участь у 7 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних та науково-теоретичних конференціях. На кафедрі відповідає за зв'язки з учителями історії загальноосвітніх шкіл I-III ступенів Житомирської області, керує педагогічною практикою студентів, бере участь у роботі методичних об'єднань учителів історії шкіл м. Житомира.

Власюк Ігор Миколайович. Кандидат історичних наук, доцент. У 1993 р. закінчив історичний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка. У 2000 р. захистив кандидатську дисертацію. З вересня 2000 р. працює асистентом, а згодом старшим викладачем кафедри історії та політології Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка. На кафедрі всесвітньої історії працює з моменту її утворення в 2001 році, з 2006 р. – доцент кафедри всесвітньої історії та правознавства. Забезпечує викладання курсів “Історія слов'янських народів” та “Основи архівної справи”. Є автором двох навчально-методичних посібників (один із них у співавторстві), трьох методичних рекомендацій (дві у співавторстві), 13 статей у провідних, фахових виданнях. Узяв участь у 21 міжнародній та всеукраїнській конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 21,5 др. арк. Здійснює керівництво студентською проблемною групою “Проблеми історії слов'янських народів”. Під його керівництвом здійснюється видання щорічного збірника студентських наукових праць “Літописець”, а також проходження студентами першого курсу історичного факультету архівної практики.

Гуцало Людмила Вікторівна. Кандидат історичних наук, доцент. У 1994 р. закінчила Кіровоградський державний педагогічний інститут імені В. Винниченка за спеціальністю “Історія та народознавство”. 2007 р. захистила кандидатську дисертацію за спеціальністю “Етнологія”. 2011 р. отримала вчене звання доцента. На кафедрі всесвітньої історії та правознавства працює з 2004 р. Забезпечує викладання курсу “Історія стародавнього світу”. Є автором монографії “Національно-територіальне районування в УСРР (20-30-ті роки XX ст.)” (2009), 2 методичних рекомендацій, що використовуються в роботі зі студентами. Має 25 наукових та науково-методичних праць, із них 12 статей у фахових виданнях, затверджених ВАК України. Узяла участь у 8 міжнародних, 6 всеукраїнських, 11 вузівських конференціях. З 2004 р. – секретар ученої ради історичного факультету, з 2008 р. – завідувач науково-дослідної лабораторії “Дослідження історії Волині”. Є керівником студентських проблемних наукових груп “Деякі

проблеми історії стародавнього світу" та "Національні меншини України у XX – на початку XXI ст."

Кузьмін Олександр Сергійович. Кандидат історичних наук, доцент. 1967 р. закінчив історичний факультет Іванівського педагогічного інституту (нині університет, Російської Федерації) за кваліфікацією "Вчитель історії та суспільствознавства середньої школи". 1967 р. йому присуджено вчений ступінь кандидата історичних наук, а 1984 р. – присвоєно вчене звання доцента. У Житомирському державному педагогічному інституті імені І. Франка працює з 1969 р. У 1996 – 2001 рр. очолював кафедру історії і політології. У 2001 – 2003 рр. обіймав посаду заступника декана історичного факультету з навчальної роботи. З 2003 р. – доцент кафедри всесвітньої історії та правознавства. Забезпечує викладання курсів "Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки", "Основи правознавства України", "Правові основи функціонування вищого навчального закладу". Є автором 97 наукових та науково-методичних праць. Серед них – 4 монографії, 11 навчальних посібників. Співатор 10 навчальних посібників із всесвітньої історії, всесвітньої та вітчизняної культури, історії рідного краю (Житомирщини). Автор 18 історичних нарисів до "Книги Пам'яті України. Житомирська область"; "Книги Скорботи України. Житомирська область"; "Зводу пам'яток історії та культури України" 8-ми районів Житомирської області. Зокрема, найбільш вагомими здобутками є праці "Історичний процес: теорія та методологія дослідження" (2003), "На варті здоров'я. 220 років першої Волинської Житомирської міської лікарні" (1986, у співавторстві), "Житомирська обласна клінічна лікарня імені О.Ф. Гербачевського" (2005, у співавторстві), "Пам'ятки і пам'ятні місця історії та культури Житомирщини" (2007), "Пам'ятки і пам'ятні місця Голокосту на Житомирщині" (2008), "Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки" (2011). Брав участь у роботі більш як 10 міжнародних та всеукраїнських конференціях. Загальний обсяг публікацій становить понад 108 д. а. Є керівником студентської проблемної групи "Періодизація історичного процесу". В університеті в 1987 – 2005 рр. очолював профспілковий комітет співробітників. Є головою науково-редакційної групи історичного розділу з підготовки до видання "Зводу пам'яток історії та культури України по Житомирській області". Член ради ветеранів м. Житомира. 1990-1995 рр. – депутат Житомирської міської Ради. Наказом Міністерства освіти України в 1999 р. нагороджений знаком "Відмінник освіти України".

Міщук Галина Анатоліївна. Кандидат історичних наук, доцент. 1989 р. закінчила Чернівецький державний університет (нині – Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича). У 2004 р. захистила кандидатську дисертацію на тему "Бібліотечні колекції з історії нумізматики XIX – початку XX ст. у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: історія формування та сучасний стан". У 2005 р. їй присвоєно вчене звання доцент. З цього ж року працює на кафедрі всесвітньої історії, забезпечуючи викладання курсів "Охорона та збереження пам'яток", "Історія слов'янських народів", "Підприємницьке право", а також спецкурсу зі всесвітньої історії. Є автором монографії "Бібліотечні колекції з історії нумізматики XIX – початку XX століття у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського" (2006), більш як 20 наукових статей, двох навчальних посібників, низки методичних рекомендацій, учасником понад 20 міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій. Обіймає посаду секретаря кафедри, а також відповідального секретаря фахового збірника наукових праць "Волинські історичні записки". Постійно здійснює керівництво науковою роботою студентів, спільно з С.М. Міщуком керує студентською проблемною групою "Боротьба за незалежність південних слов'ян у Новий час (кінець XVIII ст. – 1914 р.)".

Новик Микола Кузьмович. Кандидат історичних наук, доцент. 1964 закінчив історично-філософський факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка. Здобув вищу освіту за спеціальністю "Історія", отримавши кваліфікацію "Учитель історії та суспільствознавства середньої школи, викладач історії КПРС". 1972 р. йому присуджено вчений ступінь кандидата історичних наук, а 1984 р. – присвоєно вчене звання доцента. У Житомирському державному педагогічному інституті імені Івана Франка працює з вересня 1979 р. на посаді старшого викладача, а з вересня 1984 р. – доцента кафедри історії і політекономії. На кафедрі всесвітньої історії – з 2003 р. Забезпечує викладання курсів "Теорія держави і права", "Конституційне право", а також спецкурсу з правознавства. Є керівником авторського колективу навчального посібника "Історія сучасного світу" (1993), а також співавтором монографії "Чорний біль Житомирщини" (2001), навчальних посібників "Українська та світова культура" (2000, 2003), "Теорія держави і права" (2004, 2006), "Житомирщина. Історичний нарис" (2006, 2008). За його загальною редакцією опубліковано навчально-методичний посібник із грифом Міністерства освіти України "Основи конституційного права" (1999). Є автором 6 методичних рекомендацій із вивчення студентами правознавчих дисциплін. Загальний обсяг публікацій становить понад 94 д. а. Протягом останніх п'яти років Микола Кузьмович узяв участь в 7 міжнародних та всеукраїнських конференціях. Він є керівником студентської проблемної групи "Проблеми конституційного права та держави". За ініціативою М.К. Новика, спільно з асистентом кафедри В.А. Новиком у грудні 2005 р. на історичному факультеті створено Юридичну Клініку, метою якої є: надання безкоштовних юридичних консультацій; підвищення рівня правових знань та практичне навчання студентів; співпраця з правоохоронними, судовими й іншими органами державної влади. Працюючи в Юридичній Клініці, студенти-практиканти факультету під керівництвом викладачів юридичного фаху надають консультації в галузі конституційного, кримінального, житлового, цивільного, сімейного, трудового та інших галузей права.

Падалко Анатолій Ілліч. Кандидат історичних наук, доцент. 1962 р. закінчив історичний факультет Львівського державного університету імені Івана Франка за спеціальністю "Історик, викладач історії". 1971 р. йому присуджено вчений ступінь кандидата історичних наук, а 1976 р. – присвоєно вчене звання доцента. З 1975 до 1985 р. працював завідувачем відділу науки та навчальних закладів Житомирського обкому партії. З 1985 до 1989 р. – проректор із наукової роботи Житомирського педагогічного інституту. На кафедрі всесвітньої історії працює з 2001 року на посаді доцента. Забезпечує викладання курсів "Нова і новітня історія країн Азії, Африки та Латинської Америки", "Основи права". У його доробку понад 40 наукових публікацій та участь в 12 міжнародних та всеукраїнських конференціях. Загальний обсяг публікацій – 14 д. а. Керує роботою методичного та методологічного семінару на кафедрі. Спільно з П.В. Опанащуком є керівником студентської проблемної групи "Проблеми нової та новітньої історії країн Азії, Африки та Латинської Америки".

Шевчук Андрій Володимирович. Кандидат історичних наук, доцент. 1997 р. закінчив історичний факультет Ужгородського державного університету. На кафедрі всесвітньої історії працює з 2003 року. 2006 р. захистив кандидатську дисертацію на тему "Селянська реформа 1861 р.: суть та вплив на аграрні відносини у Волинській губернії". З 2008 р. обіймає посаду декана історичного факультету. 2010 р. йому присвоєно вчене звання доцента. Забезпечує викладання курсу "Нова історія країн Європи та Америки". Є автором понад 20 наукових публікацій, загальний обсяг яких становить 7 д. а. Учасник більше 20 міжнародних та всеукраїнських конференцій. Заступник Головного редактора фахового збірника наукових праць "Волинські історичні записки". Є керівником

студентської проблемної наукової групи "Судові органи Волинської губернії у XIX – на початку XX ст."

Ярмошик Іван Іванович. Кандидат історичних наук, доцент. 1981 р. закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Т. Шевченка. У 1998 р. захистив кандидатську дисертацію на тему "Волинь в історико-краєзнавчих дослідженнях XIX – XX ст.". У Житомирському державному педагогічному університеті працює з 2000 р. сумісником на посаді старшого викладача кафедри історії та політології. З утворенням історичного факультету в 2001 році був призначений завідувачем кафедри всесвітньої історії, з 2004 до 2007 рр. – деканом історичного факультету. Забезпечує викладання курсів "Історіографія історії України", "Історіографія нової та новітньої історії", "Допоміжні історичні дисципліни", "Актуальні проблеми сучасної зарубіжної історіографії". У 2007 – 2010 рр. – докторант кафедри історії України Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова. Працює над докторською дисертацією на тему: "Історія Волині в польській історіографії XIX – першій половині XX ст.". Є автором більше 80 наукових публікацій. Узяв участь у понад 50 наукових конференціях. До найбільш важливих наукових праць належать монографії "Житомир древній. Спроба реконструкції історії міста до кінця XIV ст." (1997), "Становлення історичного краєзнавства Волині в XIX – на початку XX ст." (1998), "Польська історіографія 1800-1939 рр. суспільно-політичного і культурно-духовного розвитку Волині" (2010).

Магась-Демидас Юлія Іванівна. Кандидат історичних наук, старший викладач. 2001 р. закінчила історичний факультет Кам'янець-Подільського державного університету. 2008 р. захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата історичних наук на тему "Кооперативний рух Правобережної України у 1860 – 1914 рр.". На кафедрі всесвітньої історії та правознавства працює з 2005 року. Забезпечує викладання дисциплін "Шкільний курс правознавства", "Основи права", "Основи конституційного права". Є автором численних публікацій, вміщених у провідних фахових виданнях. Керує студентською проблемною науковою групою "Проблеми теорії держави і права".

Опанашук Петро Володимирович. Кандидат історичних наук, старший викладач. 2005 р. закінчив історичний факультет Житомирського державного університету імені І. Франка, отримавши вищу освіту за спеціальністю "Педагогіка і методика середньої освіти. Історія" та здобув кваліфікацію магістра педагогічної освіти, викладача історії. 2009 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата історичних наук на тему: "Роль газети "Рада" в національному відродженні українського народу (1906 – 1914 рр.)". На кафедрі всесвітньої історії та правознавства працює з 2006 р. на посаді асистента, а з 2010 р. обіймає посаду старшого викладача. Забезпечує викладання дисциплін "Нова історія країн Азії та Африки", "Історія держави і права зарубіжних країн". Спільно з М.В. Хададовою є керівником археологічної практики студентів історичного факультету. Має 14 наукових публікацій, із яких 10 видруковано у провідних, фахових виданнях. Взяв участь в 12 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних та науково-теоретичних конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 5,8 д. а. На кафедрі всесвітньої історії та правознавства відповідає за виховну роботу серед студентів. Є старшим науковим редактором науково-редакційної групи історичного розділу з підготовки до видання "Зводу пам'яток історії та культури України по Житомирській області".

Рудницька Ольга Павлівна. Кандидат юридичних наук, старший викладач. 2004 р. закінчила юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю "Право". У 2010 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: "Правове регулювання гарантійних виплат у трудовому праві". На кафедрі всесвітньої історії та правознавства працює з 2008 р.

спочатку асистентом, із 2010 р. – старшим викладачем. Забезпечує викладання дисциплін “Трудове право”, “Господарське право”, “Аграрне право”, “Теорія держави і права”, “Основи соціально-правового захисту особистості”, “Соціальна політика і право”, “Правознавство”. Є автором 16 наукових публікацій та методичних рекомендацій до практичних занять із курсу “Основи соціально-правового захисту особистості” для студентів соціально-психологічного факультету. Узяла участь у 14 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 8 д. а. Є керівником студентської проблемної наукової групи “Проблеми формування категоріально-понятійного апарату трудового права України”.

Седляр Анатолій Володимирович. Кандидат історичних наук, старший викладач. 2005 р. закінчив історичний факультет Житомирського державного університету імені Івана Франка, отримавши вищу освіту за спеціальністю “Педагогіка і методика середньої освіти. Історія”, та здобув кваліфікацію магістра педагогічної освіти, викладача історії. 2009 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата історичних наук на тему: “Соціально-економічна діяльність органів міського самоврядування на Волині та Поділлі (1892 – 1918 рр.)”. На кафедрі всесвітньої історії та правознавства працює з 2007 р. на посаді асистента, з 2010 р. обіймає посаду старшого викладача. Забезпечує викладання дисциплін “Загальна етнографія”, “Допоміжні історичні дисципліни”, “Історія СРСР”, “Актуальні питання історії”. Автор 16 наукових публікацій, із яких 7 надруковано у виданнях, зареєстрованих Вищою атестаційною комісією України. Узяв участь у 10 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 6 д. а.

Зосімович Олена Юріївна. 1994 року закінчила історичний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю “Історик, викладач історії”. На кафедрі всесвітньої історії та правознавства з вересня 2001 р. Старший викладач. Забезпечує викладання курсів “Основи архівної справи”, “Правознавство”, “Історія слов'янських народів”, “Історіографія нової та новітньої історії”, “Історія середніх віків”. Має 20 публікацій загальним обсягом 7 д. а. Узяла участь у 20 міжнародних та всеукраїнських конференціях. Працює над кандидатською дисертацією на тему: “Діяльність правоохоронних органів на Волині в кінці XVIII – на поч. XIX ст.”. Здійснює керівництво науковою роботою студентів із проблем історії середніх віків та музеєзнавства. 2003-2008 рр. обіймала посаду заступника декана історичного факультету з виховної та навчальної роботи. На кафедрі всесвітньої історії та правознавства відповідає за навчально-методичну роботу викладачів.

Новик Валерій Анатолійович. 1986 р. закінчив Харківський юридичний інститут (нині Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого). На кафедрі всесвітньої історії працює з 2001 р. на посаді асистента. Забезпечує викладання курсів “Адміністративне право України”, “Кримінальне право України”, “Основи кримінології”, “Нотаріат та адвокатура”. Серед основних публікацій: навчальний посібник “Теорія держави і права” (2004, у співавторстві), та ін. Є учасником багатьох міжнародних, всеукраїнських, та регіональних наукових конференцій. Спільно з М.К.Новиком є ініціатором створення і керівником Юридичної Клініки, яка діє при історичному факультеті та сприяє фаховій юридичній підготовці студентів.

Пшенишна Олена Олександрівна. 2005 р. закінчила історичний факультет Житомирського державного університету імені Івана Франка. На кафедрі всесвітньої історії та правознавства працює асистентом із 2005 р. Забезпечує викладання курсів “Основи правознавства”, “Основи конституційного права”, “Теорія держави і права”, “Цивільне та сімейне право”. Має 9 публікацій

загальним обсягом 6,5 д. а., 8 із яких уміщено у фахових періодичних виданнях. Узяла участь у 13 науково-практичних та науково-теоретичних конференціях.

Хададова Марина Володимирівна. 1991 р. закінчила історичний факультет Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. На кафедрі всесвітньої історії та правознавства працює асистентом із 2003 року. Забезпечує викладання курсів "Археологія", "Основи історичного музеєзнавства", "Історична антропологія", "Етнографія слов'янських народів". Є керівником археологічної практики студентів історичного факультету. Разом із Г.А. Міщук є організатором експозиції музею історії університету (жовтень 2009). Зараз виконує обов'язки директора цього музею. Працює над створенням музею археології на історичному факультеті. Має 19 наукових публікацій (загальним обсягом 9 д. а.), а також двох методичних посібників. Є співавтором монографій "Історія розвитку Житомирського базового медичного коледжу" (2005) та "Від школи фельдшерів – до інституту медсестринства. 1875 – 2006 рр." (2006). Узяла участь у 14 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних та науково-теоретичних конференціях. Працює над кандидатською дисертацією на тему: "Історіографія польського конспіративного руху в Правобережній Україні (20-60 рр. XIX ст.)". Здійснює керівництво студентською науковою роботою. Є керівником студентської проблемної наукової групи "Актуальні проблеми археології України". Є постійним членом журі МАН (історико-географічне відділення, секція "Археологія, краєзнавство").

Отже, кафедра всесвітньої історії та правознавства є важливою складовою історичного факультету. Нині на кафедрі працює згуртований, компетентний колектив, члени якого забезпечують викладання лекційних та семінарських занять із низки історичних та правових дисциплін, активно займаються науковою роботою, беруть участь у виховній та громадській роботі, керують студентськими дослідженнями.

SUMMARY

The paper covers ten-years-old way of Zhytomyr State University by I. Franka World's History and Law Faculty after its opening in 2011, its accomplishments in various spheres of activity – scientific investigations, educational and administrative work etc.

Key words: *of Zhytomyr State University by I. Franka, World's History and Law Faculty's, teachers.*

АННОТАЦІЯ

В статье освещается десятилетний путь развития кафедры всемирной истории и правоведения Житомирского государственного университета имени Ивана Франко после ее открытия в 2001 г., достижения в разных сферах деятельности: научных исследованиях, учебной, воспитательной и административной работе и др.

Ключевые слова: *Житомирский государственный университет им. И. Франка, кафедра всемирной истории и правоведения, преподаватели.*

The article constants considerable achievements of cathedra's collective in teachers cadre preparing, organization of scientific, methodical, educational and pedagogical work and public activity. It also says that World's History and Low Cathedra's activity is based on the traditions and achievements of its foregoers, that worked during 20-th century. Its also analyses in details the ways of World's History discipline teaching development, starting from foundation of verbal and Historical Faculty attached to Volyn Pedagogical Institute in 1919. It emphasizes on individual imputes of honored teachers of different years in this process.

The article highlights the way of historical educational development of Zhytomyr Pedagogical Institute, specifically in years of Ukrainian independence. It shows that the leading role in providing of historical discipline teaching belonged to History and Politely Cathedra, that became basis for creating in future World's History and Low Cathedra. It focuses on introducing into practice specialists preparing by profession "History" in 1999. It enabled to start teaching World's History courses in the first place at philology, and afterwards of Historical Faculty. Historical Faculty and History of Ukraine and World History Cathedra's establishment in June 2001 plate the main role in strenthing of Historical science and education traditions in Zhytomyr University. The paper analyses process of cathedras establishment, its lectures staff enlargement etc. Its emphasizes that cathedra's lecturer's always take part in administrative work of Faculty. It also highlights the individual achievements and accomplishments of cathedra's lecturers in different kinds of work: scientifically, educational, pedagogical and public activities etc. It shows that members of cathedra are either experienced and respected lectures – doctors of Historical sciences, professors and assistant professors etc, or young specialist that only start their activity in scientific and pedagogical sphere.